

DOCENDO

digitalfoto för alla

AV EVA ANSELL

Innehåll

I DIGITALKAMERAN 7

Välja kamera	7
Vad för foton tar du?	7
Vad gör du med fotot?	8
Vill du filma?	8
Vad för kamera behöver du?	8
Kameratyper	9
Kompaktkamera	9
Systemkamera	10
Mobilkamera	11
Videokamera	11
Lcd-skärm	12
Kameratillbehör	13
Förbereda kameran	16
Lär känna din kamera	17

2 HÄMTA OCH VISA BILDER 18

Ansluta kameran till datorn	19
Hämta bilder från kameran	20
Fönstret Spela upp automatiskt	20
Enhetsfönstret	21
Guiden Importera bilder och filmer	21
Kopiera bilder via Utforskaren	24
Säker borttagning av lagringsmedia	26
Visa bilder i Windows	26
Vyer	27
Windows fotovisare	28
Visa bilder som bildspel	29
Hämta via Photoshop Elements	30
Hämta via Photo Gallery	32
Radera bilder på minneskortet	34

3 PHOTOSHOP ELEMENTS

– REDIGERA BILDER 35

Använda Photoshop Elements	36
Hämta bilder till Elements Organizer	37
Visa bilder i Elements Organizer	39
Roterar bilder	39
Olika vyer	40
Ta bort bilder	43
Automatisk korrigering	44
Versionsuppsättning	45
Beskära bilder	46
Skärpa	48
Röda ögon	48
Snabb fotoredigering	49
Retuschera	51
Guidad fotoredigering	52
Panoramabilder	54
Spara bilder	56

4 PHOTOSHOP ELEMENTS

– RETUSCHERA BILDER 57

Öppna bilder	57
Ta bort skräp	59
Ta bort objekt	60
Markera objekt	61
Lägga till och ta bort markering	62
Kopiera och flytta objekt	63
Lager	64
Texter i bilder	65
Gratulationskort	66

5 WINDOWS LIVE PHOTO GALLERY – REDIGERA BILDER 67

Installera Windows Live Essentials . . . 68

Använda Windows Live Photo Gallery . 69

Lägga till bilder i Photo Gallery 70

Olika vyer 72

Bildspel 73

Ta bort bilder 74

Rotera bilder 74

Snabbjusteringar 75

Justera automatiskt 75

Övriga snabbjusteringar 76

Återställa bilder 76

Öppna bilder 77

Beskära bilder 78

Redigera bilder 80

Röda ögon 80

Färg och exponering 81

Finjustera 82

Panoramabilder 84

Effekter 86

6 WINDOWS LIVE MOVIE MAKER – REDIGERA FILMER 87

Hämta filmer 87

Visa filmer 88

Windows Media Player 88

Använda Windows Live Movie Maker . 89

Lägga till videofiler 90

Spela upp 91

Redigera filmer 92

Start- och slutpunkt 92

Dela videoklipp 93

Hastighet 93

Ta bort videoklipp 93

Spara projekt 94

Musik 95

Lägga till musikfiler 95

Alternativ för musik 95

Titel och texter 96

Lägga till titel och eftertexter 96

Lägga till text 97

Formatera text 97

Animeringar 98

Spara filmer 99

7 LAGRA OCH ORDNA BILDER 100

Ta bort bilder 100

Organisera bilder 101

Taggar 101

Klassificering 101

Sortera och filtrera bilder 102

Söka bilder 103

Söka via Start-menyn 103

Söka via mappfönster 104

Ordna bilder i Photoshop Elements . 105

Skapa album 105

Visa och redigera album 106

Söka och filtrera bilder 107

Ordna bilder i Photo Gallery 107

Tagga bilder 107

Söka och filtrera bilder 108

Säkerhetskopiering 109

Kopiera till usb-minne/
extern hårddisk 109

Bränna till skiva 110

Windows Säkerhetskopiering 111

Photoshop Elements 112

Windows Live SkyDrive 113

8 SKANNA BILDER 114

Ansluta skannern till datorn	114
Förbereda skanning	115
Skanna via Windows	
Faxa och skanna	116
Skanna via Photoshop Elements	118
Skanna via Photo Gallery	120

9 SKRIVA UT BILDER 122

Skrivare	122
Papper	123
Upplösning	123
Anpassa bildstorlek	124
Photo Gallery	124
Photoshop Elements	125
Skriva ut i Windows	126
Skriva ut flera bilder	127
Skriva ut i Photoshop Elements	128
Skriva ut flera bilder	129
Kontaktkarta och Bildpaket	130
Skriva ut i Photo Gallery	130
Framkalla foton	131
Vanliga foton och förstoringar	131
Fotoböcker	132

10 DELA OCH PUBLICERA 133

Skicka bilder med e-post	133
Photo Gallery	133
Photoshop Elements	134
Hotmail	135
Dela bilder på Internet	136
SkyDrive	136
Photoshop Elements	139
Photo Gallery	139
Sociala medier	139
Publicera filmer	140
YouTube	140
Movie Maker	142

11 INSTÄLLNINGAR I KAMERAN 143

Bildkvalitet	143
Pixlar och upplösning	143
Filformat	144
Fotograferingslägen	145
Fokus – skärpa	146
Autofokus	146
Fokuslägen	146
Rörelse- och skakningsoskärpa	148
Brännvidd	149
Makrofotografering	151
Exponering	152
Exponeringskompensation	155

Bländare	156
Porträtt	157
Landskap	158
Ljuskänslighet	159
Brus	160
Färger – Vitbalans	161
Självutlösare	162
Geotagning	162
12 TA BÄTTRE BILDER.	163
Blixt	164
Röda ögon	164
Förstärka mörker	165
Inomhusfotografering	166
Befintlig belysning inomhus	166
Fotografera vid fönster	166
Utomhusfotografering	167
Sol, mulet och skuggor	167
Motljus, upplättningsblixt	168
Solnedgång	169
Mörkerfotografering	170
Stadsljus	170
Rörliga motiv	172
Tidsfördröjning	172
Rörelseriktning	172
Frysa bilden – Rörelseoskärpa	173
Bildserier – Sekvenstagnning	174

13 BILDKOMPOSITION	175
Symmetri	175
Gyllene snittet	176
Triangelkomposition	176
Omgivningen	177
Porträtt	177
Personer i aktivitet	177
Beskära motivet	177
Isolera motivet	178
Rama in motivet	178
Förgrund och bakgrund	178
Gå närmare motivet	179
Variera perspektivet	179
Bildvinklar	179
Kontraster	180
Panoramabilder	181
Panoramainställning	181

SAKREGISTER	182
------------------------------	------------

2 Hämta och visa bilder

Ansluta kameran till datorn	19	Hämta via Photoshop Elements . . .	30
Hämta bilder från kameran	20	Hämta via Photo Gallery	32
Visa bilder i Windows	26	Radera bilder på minneskortet	34
Visa bilder som bildspel	29		

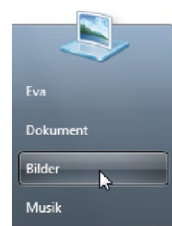
När du har tagit foton med din digitalkamera behöver du föra över dem från kamerans minneskort till datorn. Du kan antingen ansluta kameran med hjälp av en kabel till datorn, eller ta ur minneskortet från kameran och sätta det i en minneskortläsare i datorn. Det vanligaste sättet att koppla ihop kameran och datorn är med hjälp av en usb-kabel.

För att sedan hämta foton från kameran till datorn kan du antingen använda Windows-guiden Importera bilder och filmer, eventuellt program som medföljde kameran eller ta hjälp av Adobe Photoshop Elements, Windows Live Photo Gallery eller något annat bildredigeringsprogram.

I det här kapitlet kommer vi att titta på hur du gör detta via Windows-guiden samt med hjälp av Photoshop Elements och Photo Gallery. Dessa program beskrivs mer utförligt längre fram i boken.

När du ska spara foton i datorn kan du med fördel använda mappen/biblioteket **Bilder**. Du visar snabbt mappen genom att öppna **Start**-menyn och klicka på **Bilder**. I många program är denna mapp vald som standardmapp, vilket gör att du slipper flytta runt i mapphierarkin när du ska hitta dina bilder.

Har du många bilder bör du skapa undermappar och sortera bilderna efter typ av bild eller efter olika fototillfällen. Tänk på att ge mapparna lämpliga namn så att det är lätt att hitta bland dina bilder. Läs mer i avsnittet Organisera bilder på sidan 101.

Har du ett bildredigeringsprogram i datorn kan du öppna bilden och sedan redigera den på olika sätt. I följande kapitel kommer vi att beskriva hur du gör detta i programmen Adobe Photoshop Elements och Windows Live Photo Gallery.

ANSLUTA KAMERAN TILL DATORN

Innan du ansluter kameran till datorn för att hämta foton bör du läsa i instruktionsboken om du behöver göra momenten i en speciell ordning. Hittar du ingen information följer du instruktionerna nedan.

- 1 Anslut kameran till datorn med hjälp av kamerans kabel, oftast en usb-kabel.
- 2 Starta kameran.
- 3 Är det första gången du ansluter kameran till datorn kommer ett meddelande visas om att Windows installerar enhetsdrivrutiner. När installationen är klar visas ytterligare ett meddelande.
- 4 När enheten är färdig att användas visas i de flesta fall fönstret **Spela upp automatiskt** och du kan välja vad du vill göra med enheten. För vissa kameror visas informationen i ett eget fönster.

Usb-symbolen ser ut som på bilden till höger.

Om Windows inte hittar enheten (kameran) behöver du installera drivrutinerna från eventuell cd-skiva som medföljde kameran, eller från tillverkarens webbplats. Läs mer i kamerans instruktionsbok.

HÄMTA BILDER FRÅN KAMERAN

Beroende på vad du har för kamera visas olika fönster efter det att du har anslutit den till datorn. Du kan sedan föra över fotona från kameran till datorn på olika sätt. I detta avsnitt beskriver vi hur du gör via alternativen som finns i Windows.

Längre fram i kapitlet tittar vi på hur du gör om du i stället vill använda programmet Adobe Photoshop Elements eller Windows Live Photo Gallery när du hämtar bilderna.

I samband med att du hämtar bilder från kameran kan du även välja att radera bilderna från enheten. Vi rekommenderar dock att du alltid raderar fotona via kameran, då det annars finns en viss risk att kameran inte känner igen minneskortet.

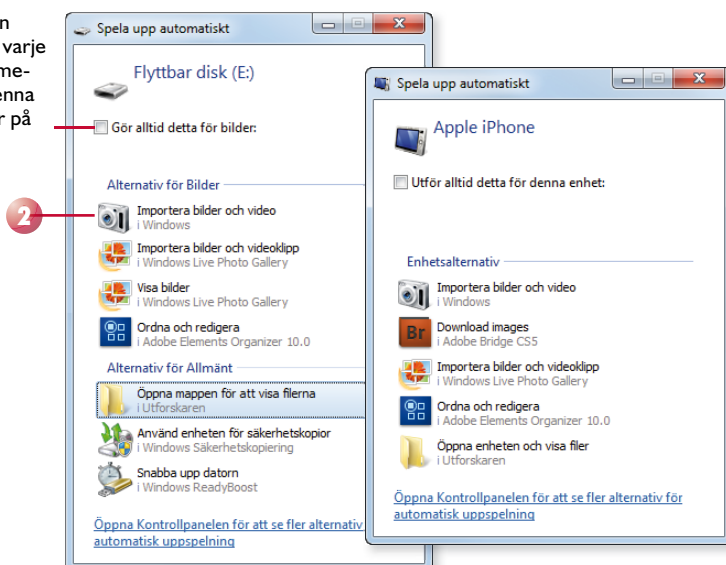
Fönstret Spela upp automatiskt

När du ansluter en digital- eller mobilkamera till datorn visas i de flesta fall fönstret **Spela upp automatiskt** där du kan få hjälp att importera bilderna via en guide. Samma sak gäller även när du sätter in en cd-skiva eller ansluter ett usb-minne som innehåller bilder till datorn.

Beroende på vilka program du har installerade på datorn visas olika alternativ i fönstret. Du har till exempel möjlighet att öppna mappen och visa bilderna eller få hjälp att importera dem.

- 1 Anslut en digitalkamera eller en mobiltelefon med foton till din dator.
- 2 Klicka på **Importera bilder och video** i fönstret **Spela upp automatiskt** för att starta guiden.

Om du vill att datorn utför samma åtgärd varje gång du ansluter kameran, markerar du denna ruta innan du klickar på önskat alternativ.

3 Photoshop Elements – Redigera bilder

Använda Photoshop Elements	36	Guidad fotoredigering	52
Visa bilder i Elements Organizer	39	Panoramabilder	54
Automatisk korrigerig	44	Spara bilder	56
Snabb fotoredigering	49		

Det finns många olika program för att hantera och redigera bilder. När du köpte din digitalkamera fick du kanske med ett bildredigeringsprogram, och i vissa kameror kan du redigera bilderna direkt i kameran.

Vad du behöver för program beror på vad du vill göra med dina bilder.

- **Windows Live Photo Gallery** är ett gratisprogram som du installerar via Microsofts webbplats. Här kan du hantera och visa dina bilder samt göra enklare redigeringar. Detta program beskrivs i kapitlet Windows Live Photo Gallery – Redigera bilder på sidan 67.
- **Adobe Photoshop Elements** är ett relativt billigt program som innehåller många funktioner för att hantera och redigera dina bilder. Du kan även göra vissa typer av retuscheringar i bilderna. Programmet beskrivs i detta samt i nästa kapitel.
- **Adobe Photoshop** är ett av de dyrare bildredigeringsprogrammen och passar dig som arbetar professionellt med bilder. I programmet kan du göra många typer av avancerade redigeringar och retuscheringar.

I det här kapitlet kommer vi att beskriva Photoshop Elements 10, men de flesta funktioner fungerar på liknande sätt även om du har en annan version. Använder du något annat bildredigeringsprogram kan du i de flesta fall göra samma sak med bilderna, men hur du gör dem kan skilja sig lite mot beskrivningarna i denna bok.

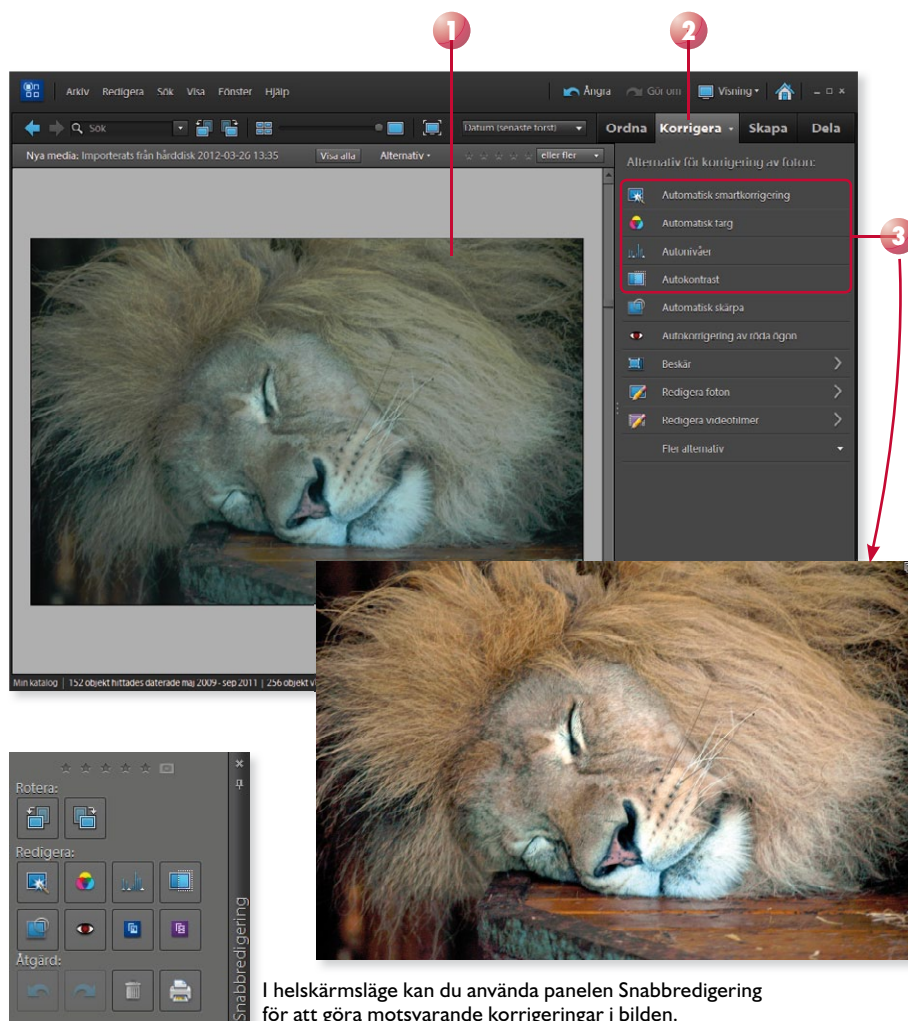

Du kan ladda ner en testversion av den senaste Adobe Photoshop Elements från webbplatsen adobe.se för att se om det är ett program som passar dig. Du kan använda testversionen i 30 dagar.

AUTOMATISK KORRIGERING

När du visar dina foton via Elements Organizer kan du få hjälp att snabbt korrigera vanliga problem som till exempel kontrast, färger, nivåer och röda ögon. När du använder dessa funktioner skapas en kopia av fotot och korrigeringarna görs på kopian. Du kan alltså fritt prova dig fram utan att förstöra originalet.

- 1 Markera fotot eller foton som ska korrigeras i Elements Organizer.
- 2 Visa fliken **Korrigera** uppe till höger i programfönstret.
- 3 I åtgärdsrutan klickar du på något av alternativen beroende på hur du vill korrigera fotot. Pekar du på ett alternativ visas en textruta som beskriver vad som förbättras i fotot. **Automatisk smartkorrigering** förbättrar både färger, skuggor och högdagrar medan de flesta andra alternativ endast förbättrar en sak i taget.
- 4 Klicka eventuellt på ytterligare alternativ om du inte är helt nöjd med fotot.

Versionsuppsättning

När du har korrigerat en bild visas en ikon högst upp till höger i bilden. Ikonen visar att fotot ingår i en versionsuppsättning.

Kopian sparas i en versionsuppsättning som innehåller originalfotot och redigerade versioner av originalfotot. Versionsuppsättningarna gör det lättare för dig att hitta både redigerade foton och originalfotot, eftersom de lagras tillsammans.

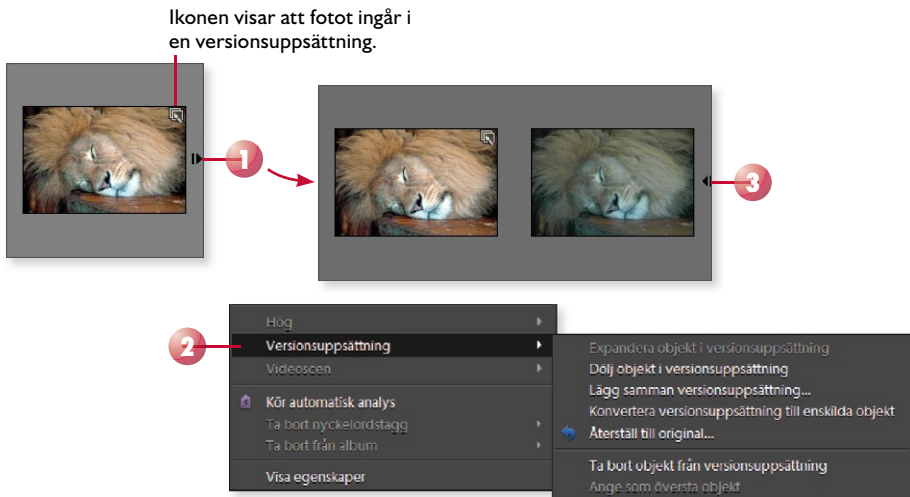
- 1 För att visa alla foton som ingår i versionsuppsättningen kan du klicka på **Expandera** till höger om fotot.
- 2 Nu kan du jämföra fotona och välja hur du vill hantera dem. Högerklicka på något av fotona och välj **Versionsuppsättning** följt av önskat kommando.

Väljer du **Lägg samman versionsuppsättning** sparas endast det översta fotot. Du får då möjlighet att radera övriga foton i uppsättningen från hårddisken.

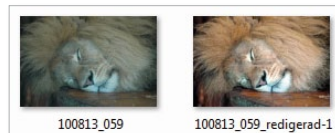
Konvertera versionsuppsättning till enskilda objekt innebär att fotonas visas som separata foton, ett foto för varje version.

Väljer du **Ta bort objekt från versionsuppsättning** raderas den aktuella versionen, du får även då möjlighet att ta bort fotot från hårddisken.

- 3 För att återigen bara visa det översta fotot i uppsättningen klickar du på **Dölj** till höger i versionsuppsättningen.

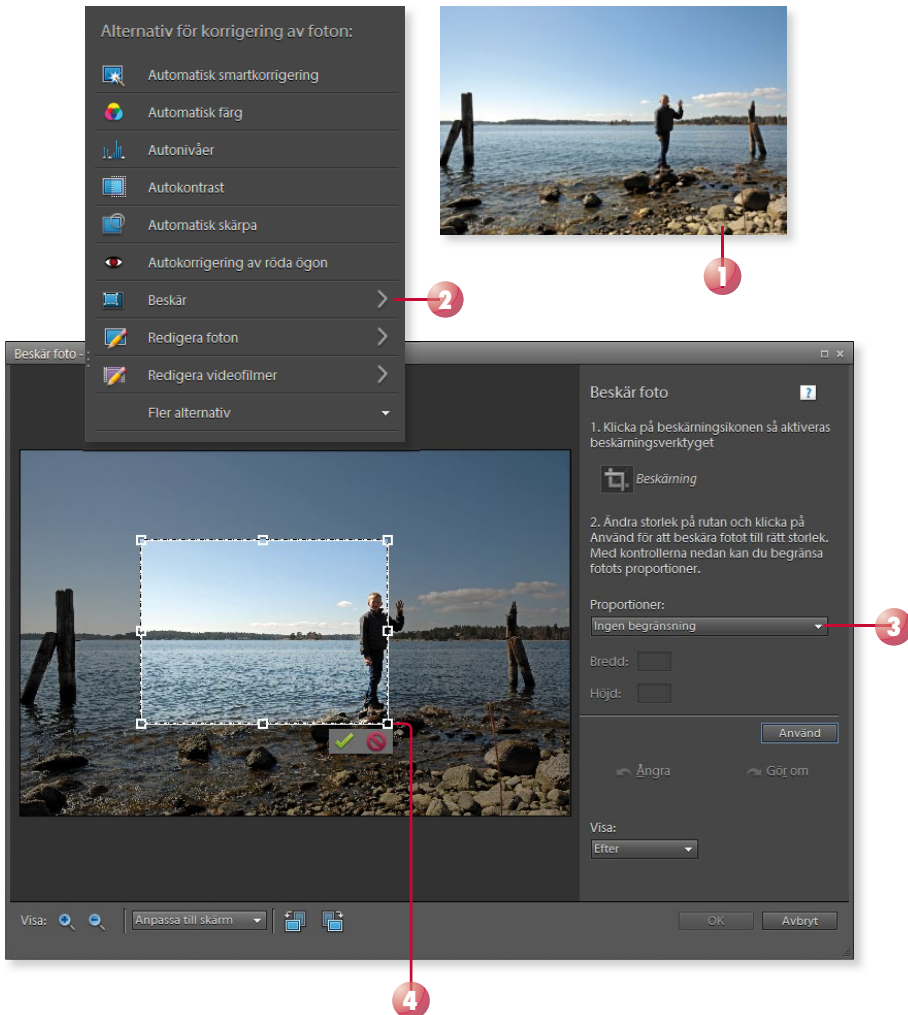
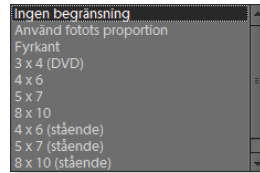
På hårddisken sparas de olika kopiorna som separata filer. Kopian får samma filnamn som originalet, men med tillägget **redigerad** följt av ett ordningsnummer.

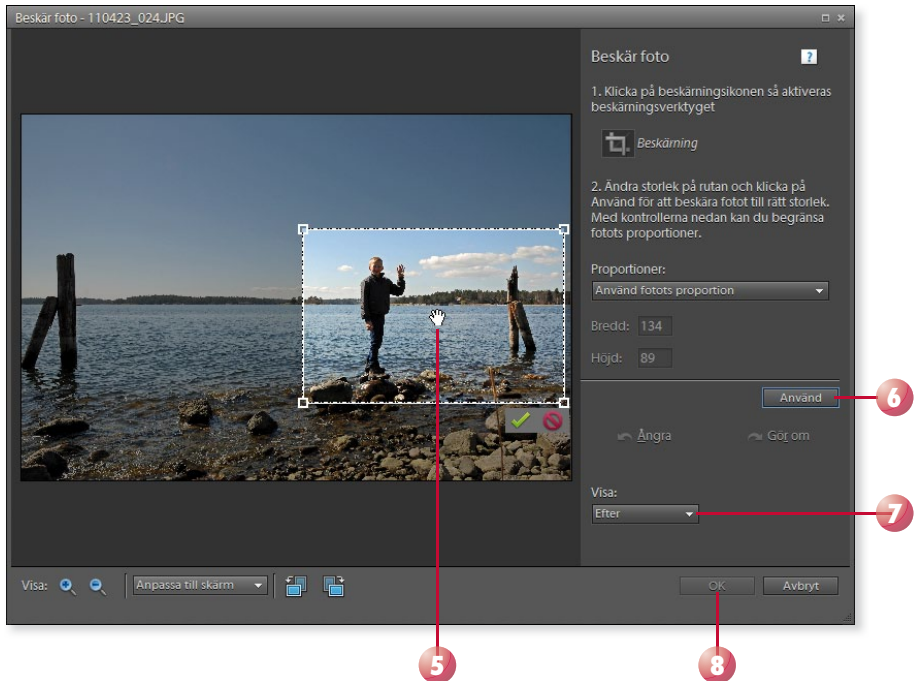
Beskära bilder

Många gånger kan ett foto bli bättre om du beskär det. Du kan på ett enkelt sätt få bort störande objekt i fotot och endast visa det som är viktigt för dig. Genom att beskära fotot kan motivet bli helt annorlunda.

- 1 Markera fotot som ska beskäras.
- 2 Visa fliken **Korrigera** och klicka på **Beskär** i åtgärdsrutan.
- 3 Vill du beskära fotot efter speciella proportioner öppnar du listrutan **Proportioner** och väljer önskat alternativ. För att behålla aktuella proportioner väljer du **Använd fotots proportion**.
- 4 Dra i handtagen för att justera ramens storlek och ange hur stor del av motivet som ska vara kvar.

- 5 Peka mitt i ramen och dra för att justera placeringen av ramen och på så sätt ange vilken del av fotot som ska vara kvar.
- 6 Klicka på **Använd** för att beskära fotot efter ramen.
- 7 I rutan **Visa** kan du välja om du vill visa fotot före beskärningen eller efter den. Du kan även visa båda alternativen samtidigt för att jämföra resultatet.
- 8 Klicka på **OK** för att bekräfta beskärningen.

Före

Efter

Om du beskär ett foto väldigt kraftigt, finns det risk att det blir oskarpt, beroende på hur många pixlar det innehåller från början.

När du fotar bör du använda så hög upplösning det går, för att öka möjligheterna med fotona, till exempel att kunna beskära dem. Läs mer i avsnittet Bildkvalitet på sidan 143.

Skärpa

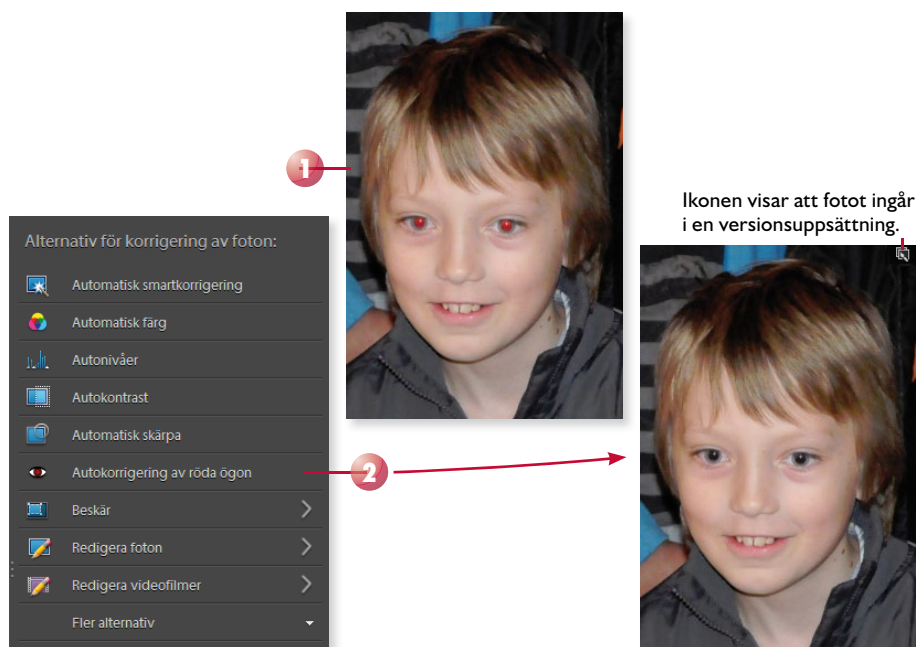
Om ett foto har blivit lite oskarpt på grund av felaktiga inställningar i kameran, kan du använda funktionen **Automatisk skärpa** för att öka skärpan och förbättra detaljerna. Är fotot suddigt på grund av att du har rört kameran eller att objektet har rört sig, går det inte att korrigera.

- 1 Markera fotot som du vill öka skärpan på.
- 2 Visa fliken **Korrigera** och klicka på **Automatisk skärpa** i åtgärdsrutan.

Röda ögon

När du fotograferar med blixk kan det inträffa att personerna får röda ögon. Du kan få hjälp att korrigera detta i Photoshop Elements.

- 1 Markera fotot där det finns röda ögon.
- 2 Visa fliken **Korrigera** och klicka på **Autokorrigerig av röda ögon** i åtgärdsrutan.
- 3 Klicka på **OK** när ett meddelande om att röda ögon har korrigerats i fotot, och att det redigerade fotot har lagrats i en versionsuppsättning.

Läs mer om hur du kan undvika röda ögon i avsnittet Blixt på sidan 164.

12 Ta bättre bilder

Blixt	164	Mörkerfotografering	170
Inomhusfotografering	166	Rörliga motiv	172
Utomhusfotografering	167		

Vad är egentligen en bra bild? Det viktigaste är att just du tycker om bilden, att den på något sätt väcker känslor eller reaktioner hos dig som tittar på den.

Visar ett foto alltid sanningen? Beroende på hur du väljer att fokusera och beskära motivet kan du visa bilder som uppfattas på helt olika sätt.

När du är ute och fotograferar kan du prova att byta vinkel för att fånga motivet från olika håll. Genom att flytta dig några meter åt sidan kan bakgrunden förändras och dessutom kan ljuset belysa motivet på ett annat sätt.

Tänk på vad som kommer med i bakgrunden och testa både att zooma in motivet och att zooma ut det. Variera både stående och liggande bilder, och blanda bilder tagna på avstånd med närbilder som visar olika detaljer. Testa gärna flera olika alternativ med samma motiv, du kan få bilder med helt olika karaktärer.

Med hjälp av en digitalkamera är det lättare att kunna få det där fotot som blir extra bra. Eftersom det inte kostar mer att fotografera mycket, kan du ta många bilder vid samma tillfälle. Jämför sedan resultatet vid datorn, och välj ut de bästa bilderna.

Genom att fota mycket och experimentera med olika inställningar, perspektiv och kompositioner blir du snabbt en bättre fotograf!

BLIXT

Du behöver tänka på olika saker när du fotograferar inomhus respektive utomhus. Det är stor skillnad på att fotografera i en ljus miljö jämfört med en mörk miljö.

Genom att använda blixten kan du fota i mörker utan att behöva öka exponeringstiden eller höja ISO-värdet. I vissa lägen fungerar det dock inte att fotografera med blyxt, och i andra lägen får du ett bättre resultat om du väljer att stänga av blixten. Vill du till exempel fånga en mysig stämning förstörs den lätt av det hårda ljuset från blixten.

Har kameran endast en inbyggd blyxt finns det risk att blyxtljuset blir hårt. Till systemkameror kan du oftast koppla en extern blyxt, och kan då välja att rikta den upp mot taket för att få ett mjukare ljus.

Ett annat sätt att få bättre foton när du använder blyxt är att dämpa blixten lite, till exempel genom att hålla ett papper framför eller tejpa en bit toalettpapper på blixten för att få ett mjukare ljus.

Ytterligare ett problem med blyxt är att den inte räcker mer än några få meter, så bakgrunden blir lätt väldigt mörk när du använder blyxt.

Blyxten kan även användas i skarpt solljus, och lättar då upp skuggor i exempelvis ansiktet. På vissa kameror finns olika blyxtlägen att välja mellan samt möjlighet att ändra blyxtens effekt så att ljusstyrkan på huvudmotivet ökar eller minskar.

Röda ögon

Ett problem som kan uppstå när du fotograferar människor med blyxt är röda ögon. På många kameror kan du minska risken för röda ögon genom att använda blyxtinställningen ”reducering av röda ögon” i kameran (vilket ger en eller flera mindre förblyxtar). Röda ögon uppstår då pupillen har utvidgats och blodkärlen blivit synliga. Ju mörkare det är, desto större blir pupillen.

Du kan även undvika röda ögon genom att den som blir fotad inte tittar rakt in i kameran, utan strax ovanför den. Ytterligare ett sätt är att personen tittar på något ljust precis innan du tar fotot.

Om det ändå uppstår röda ögon i bilden kan du åtgärda det i ett bildredigeringsprogram.

I bilden ovan har blixten använts och bilden har ett hårt ljus.

I bilden ovan har blixten stängts av, vilket har gett en längre exponeringstid och lite skakningsoskärpa, men samtidigt så visar den bättre på en mysig stämning.

Förstärka mörker

Beroende på vad du fotograferar kan du använda blixten för att skapa effektfulla bilder i mörker. Bakgrunden blir ännu mörkare och endast motivet lysas upp.

